

награђиваног пастува

Шерлока Холмса

балерине

лекара

краве на седативима

будистичког монаха

Ипак ја поседујем
урођени инстинкт...

писца
петпарачких
прича

гусенице

ћерке управника
поште

горштак

берзанског
посредника

принцезе

помоћника
библиотекара

руског
шпијуна

преплашеног
зеца

одликованог
генерала

погребникове ћерке

лава

затрпаног
рудара

нећаке произвођача
сира

Kejleb Krisp

Само Не
Ајви Докет

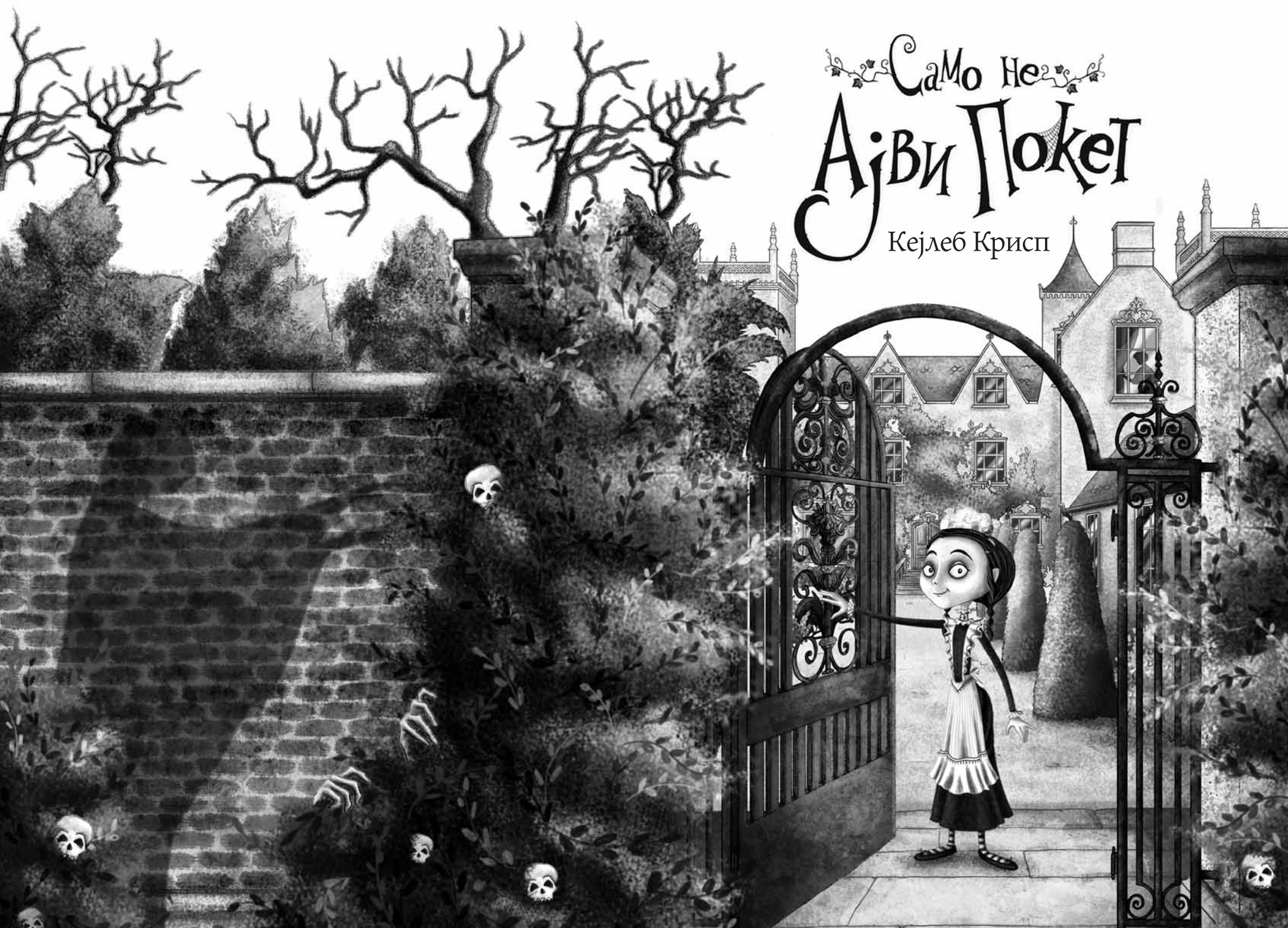
Прево с енглеског
Петар Капуран

Илустровала
Барбара Кантини

Одисеја
Београд, 2020.

Само Не
Ајви Покет

Кејлеб Крисп

Библиотека
Прозна путовања

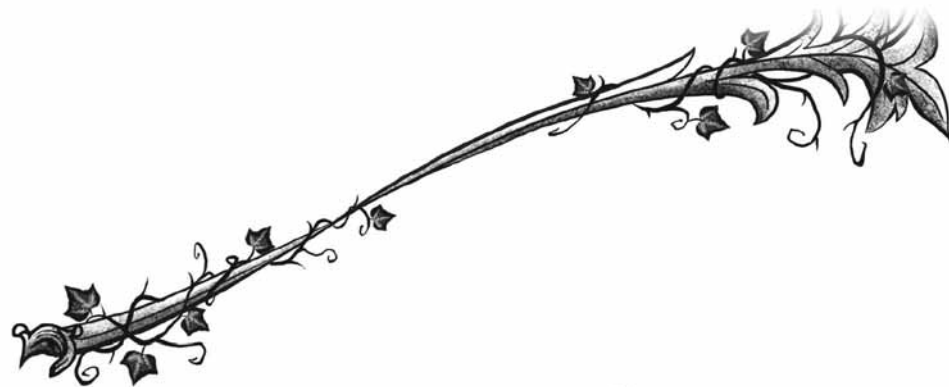
Наслов оригинала
Caleb Krisp
Anyone but Ivy Pocket

First published in Great Britain in April 2015
by Bloomsbury Publishing Plc
50 Bedford Square, London WC1B 3DP

© Text 2015 Caleb Krisp
© Illustrations 2015 Barbara Cantini
© 2020 за српски језик ОДИСЕЈА

*За моју кућезазидељку,
госпођу Каилфши,
коју сам закопао у дворишту*

1

Пронашла сам поруку на кревету своје господарице. У њој је писало:

„Драга госпођице Покеј,

Као што можете видети, ја сам отишла. Немојте ме тражити. Понављам, НЕМОЈТЕ ме тражити!

Пловим за Јужну Америку искључиво јер ми њена удаљеност од Париза гарантује да вас више никада нећу видети. Хоћелски рачун је плаћен. Што се ваше плаће тиче, а узевши у обзир своју бол и пашњу, оставила сам вам своју од једне фунте. Сматрам да је то великодушно, с обзиром на ваше владање. Сада сте преушћени сами себи.

*Далеко вам леја кућа,
Грофица Карбанкл”*

Била сам затечена. Шокирана. Згрожена. Нисам ли била лојална и брижна слушкиња грофици? *Нисам ли?* Доброно сам се замислила над својим владањем и нисам могла да пронађем себи никакву ману. Ако ми је и био потребан још неки доказ да је грофица Карбанкл скренула с ума, сада сам га имала. Жена је била потпуни фијук.

Почетак је много обећавао. Грофица Карбанкл ме је одмамила од једне предивне лондонске породице. Мидвинтерси су очаравајуће ексцентрични, и са њима сам била веома срећна – све док грофица није посетила Мидвинтер хол. Провела је месец дана у вили и видела како испуњавам своје дужности, доносећи ред и радост куда год бих прошла. Те вечери када је требало да се врати у Париз практично ме је *иреклињала* да пођем с њом.

Истини за вољу, нисам била рада да напустим госпођу Пруденс и њено шесторо деце. Тачно је да су били ругобан пар (господин Тобајас је имао главу попут прасета, а госпођа Луси је извесно даљи потомак жабе), али Мидвинтер хол је први прави дом који сам имала.

И поред тога, шанса да путујем и упознам свет била је исувише примамљива.

Париз. Биле смо у Паризу. Град је био величанствен, а ја величанствена у њему. Била сам виша у Паризу. А и лепша. Будући да сам била дванаестогодишња слушкиња светске класе, грофица Карбанкл је потпуно зависила од мене. Све време сам била уз њене скуте, дању и ноћу, увек на услузи.

Понекад бих је једва пронашла. Једног јутра сам је затекла како чучи иза комоде са чаршавом преко главе. Другом приликом ме је видела како долазим па се претварала да је лампа. То њено чудно понашање приписала сам чињеници да је грофица Карбанкл аристократа, стога луда кô струја.

Нисам схватала колико је стварно скренула, све до велике катастрофе.

Било је то крајем наше прве недеље у магичном граду. Грофица Карбанкл била је позвана на свечану вечеру у нашем хотелу којој је требало да присуствује крем француског друштва. Грофица Карбанкл је испрва оклевала да ми дозволи да пођем са њом.

„Не желим да те видим на тој вечери, чујеш ли ме?” – драла се покушавајући да ме изгура из лифта. „Господе драги, како ли сам само дозволила леди Пруденс да ме наговори да те узмем у службу? Знала је да ми треба нова слушкиња па је смислила ђаволски план да те се отараси. Било ко, рекла сам јој, *било ко* само не Ајви Покет. Али она се клела да ниси ни близу толико неподношљива као што делујеш. О, каква сам ја будала!”

„Наравно да јесте”, рекла сам. Обишла сам је и поново ушла у лифт. „Али морате се сабрати, грофице. Ова вечера је битан догађај, а ви сте слепи попут кртице. Драга моја, будимо реални – *иошребна* сам вам.”

Грофица Карбанкл је уздахнула, али видела сам да се предала. „Немој да ме обрукаш иначе ћу ти главу откинути.”

Сала за вечеру је сијала од сребрних свећњака и стотина свежих орхидеја. Вечера је почела у озбиљној атмосфери. Грофица Карбанкл је седела између председника Француске (дебео, потпуно ћелав) и принцезе из Румуније (ниска, длакаве браде). Међутим, нешто ми није давало мира. Била је то супа од корњаче. Грофица обично није баш најбоље излазила на крај са супом. Имала је, што се каже, шупља уста.

Иступила сам у тренутку кад је моја господарица захватила прву кашику. Сркала је попут гејзира, па јој је млаз супе пронашао пут низ браду. Уз запањујућу дискретност сам пожурила до грофице Карбанкл, нежно јој нагнула главу уназад и рубом своје кецеље обрисала браду.

„Јесте ли добро, грофице?” – упитао је председник уз подруглив осмех. „Делује ми да имате мало проблема са својом послугом.”

„Све је у реду, господине председниче”, узвикнула је грофица уз лудачки осмех. Затим се окренула ка мени, плеснувши ме по рукама. „Одлази!” – прошапутала је. „Из ових стопа!”

„Смирите се, драга”, рекла сам. „Балављење није злочин. Сигурна сам да су и ваши мајка и отац били мусавци.”

Иако су зелене водњикаве очи грофице Карбанкл сијале од беса, могла сам да приметим и патњу у њима. Мојој господарици је очајнички била потребна помоћ.

„Молим за пажњу”, рекла сам, загрливши руком господарицу као вид подршке. „Попут многих правих аристократа грофица има оклембешену доњу усну, а браду практично и нема. Из тих разлога за њу је једење супе мучан подухват, а осталима је то мучан призор.”

Грофица је уздахнула. Стегнула је вилицу. Ноздрве су јој се рашириле као код разјареног бика. Затим је почела да режи на мене. То свакако није био добар знак. „Током свог дугог живота имала сам велики број слушкиња, Ајви Покет, али ниједну до сада нисам хтела да убацам у топ, нанишаним ка океану и запалим фитиљ! Укратко – презирем те!”

Јадница је сишла са ума. Нешто је хитно морало да се учини. Како имам урођени инстинкт лекара, муњевитом брзином сам ухватила грофицу за потиљак и заронила јој лице у воћни пунч. То је био једини лек који је могао да одагна упалу мозга.

Док је израњала по ваздух, грофица Карбанкл је њиштала попут магарца, а почела је и да рида. Схватила сам то као добар знак. Нисам желела да од грофичине неприлике правим циркус па сам јој пребацила салвету преко главе и почела да јој сушим лице. Заузврат, моја госпођа ме је почастила широким дијапазоном непријатних увреда и замолила румунску принцезу да оде по мускету и устрели ме.

За тили час цела хала је одзвањала подругливим смехом. Било је заиста врло непријатно. Ситуацију је спасла управо грофица Карбанкл кад је одлучила да је савршен тренутак да вриштећи истрчи из собе. То ми је омогућило да хитро, али достојанствено изађем.

Кад сам се вратила у апартман, грофичина врата била су закључана. Куцала сам, разуме се. Дозивала. Лупала поприлично бучно. Одговора није било. Те ноћи сам спавала у ходнику. Био је савршено удобан. Био је, у ствари, толико удобан да сам се пробудила тек кад се навелико разданило. Да зло буде веће, по буђењу сам схватила да је грофица Карбанкл

побегла из хотела током раних јутарњих часова. Апартамент је био празан. Иза ње је остала само порука на кревету.

Узела сам своју платнену торбу из ормана и села поред прозора. Ситуација је била озбиљна, а моје опције прилично ограничене. Са уштеђевином од једне фунте. Без посла. Без карте за Енглеску. Без перспективе. Шта ми је чинити?

Ја сам невероватно сналажљива у кризи, може се рећи да имам урођени инстинкт премијера земље у рату, тако да сам врло брзо смислила план. Узела сам своју платнену торбу и спустила се у предворје хотела. Стрепњу је заменио слабашни пламичак наде. Улице Париза ће ме засигурно одвести у авантуре и нове прилике. Несумњиво ћу набасати на нешто крајње узбудљиво. А можда завршим и као просјакиња, без пријатеља и хране. То би било врло неугодно. Али са светлије стране – била би то предивна трагедија!

У холу је било као у кошници. Људи су долазили, одлазили и ужурбано се врзали наоколо. Застала сам на тренутак да упијем целу ту слику. Тада сам схватила. Решење мојих проблема било ми је испред носа. Хотел попут овога био је пун Енглеза и Енглескиња, а ко би их могао боље служити од праве енглеске слушкиње? Јавићу се менаџеру хотела Гранд и пријавити се за ту позицију.

Сигурно ћу му се веома допасти.

„Немамо слободних позиција”, рекао је господин Гато одлучно, додирујући своје танке брчиће. „Осим тога, превише сте млади.”

„Имам дванаест година”, изјавила сам не скривајућу понос, „и мислим да у целом Паризу нећете наћи бољу слушкињу. Чувена сам по својој умешности.”

Господин Гато је развукао танак осмех. „Да, чуо сам за вашу *умешност*. Грофица Карбанкл је имала штошта да каже о вама пре него што је напустила хотел.”

„Ето видите”, рекла сам плеснувши господина Гатоа по надлактици како бих додатно учврстила наше новонастало пријатељство. „Када могу да почнем?”

„Напоље!” – зарезао је.

Док ме је непристојни вратар испраћао из хотела, из лобија је дотрчао портир и позвао ме да се вратим. „Да ли сте ви Ајви Покет?”

„Наравно да сам то ја, драги дечаче.”

„Слушкиња која је путовала са грофицом Карбанкл?”

Била сам узбуђена што је чуо за мене. Али не и изненађена. Добра слушкиња се увек прочује. „Тако је”, рекла сам.

„Она жели да вас види”, рекао је дечак озбиљно.

Зинула сам. „Грофица Карбанкл? Она је и даље овде?”

Портир је одмахнуо главом. „Војвоткиња од Тринитија. Чули сте за њу?”

Наравно да јесам. Моја господарица је претходног дана свратила до војвоткиње – лукаво ми је умакла и посетила је у њеном приватном апартману на последњем спрату. Грофица Карбанкл је рекла да је њена стара пријатељица најбогатија жена у Енглеској иако је живела у иностранству претходних шездесет година. Нисам сигурна због чега тачно. Поменула је некакво сломљено срце.

„Шта она, забога, жели од мене?” – упитала сам.

Портир је био узнемирујуће блед. „Она умире. Молим вас, само дођите.”

Већ у следећем тренутку хитали смо главним степеништем.

Када сам први пут видела војвоткињу од Тринитија, две ствари су одмах биле јасне. Прво, била је тешко болесна. Друго, била је грандиозно дебела. Личила је на циновског пужа – пола богиња, пола нилски коњ. Била је подједнако задивљујућа и застрашујућа. Сирото створење је лежало на средини великог месинганог кревета, лица болесно жуте боје, а тела разливеденог на све стране, попут лавине. Војвоткињине очи биле су затворене, а глава дубоко утонула у гомилу свилених јастука. Помислила бих да је мртва да јој са сивих усана није допирао звук тешког дисања.

Стресла сам се. То је било срамотно. Зашто сам се плашила болесне старе жене? Нисам кукавица. Напротив, моја храброст је била чувена широм земље. Нисам ли спасла слепог човека од одбегле кочије одгурнувши га на сигурно? И нисам ли у тој акцији настрадала под точковима, претрпевши ужасне повреде? А када сам се пробудила у болници, нисам прво помислила на своје стање већ на слепог човека кога сам спасла. И зар нисам добила медаљу за храброст од краљице Викторије лично? Па... не баш. Неки детаљи су можда преувеличани. Али тачно је да сам *размишљала* о таквим подвизима. Што му практично дође на исто.

Апартман је био огроман, пун меких софа, финих тепиха, са концертним клавиром и пробраним антиквитетима. Али зашто ме је ишта од тога занимало када је најбогатија, а могуће и најдебља жена, у Енглеској лежала испред мене?

Да, морам признати да сам осетила зрнце страха, попут ледене воде у венама, док сам стајала поред кревета. Војвоткиња од Тринитија и ја. Без сведока. Није било никога ко би ми помогао у случају да се војвоткиња пробуди, уваља ме у шећер и поједе за ручак.

Војвоткињини тешки капци нагло су се отворили. „Затвори уста, дете, изгледаш као кофа.“

Прогутала сам кнедлу. Као претрашено дете током олујне ноћи. То ме је разбеснело!

„Ниси баш нека лепотица“, било је следеће што је рекла.

„Сирота, заблудела жено“, рекла сам, повративши некако глас. „Умирање вам је помутило вид. Моја изванредна лепота је неоспорна.“

Старица је слегнула раменима. „Нека ти буде.“

Хладни поветарац је дунуо са балкона разбарушивши војвоткињин ореол седе косе. То ме је, из неког разлога, прилично растужило. Осетила сам да је погодан тренутак да том инвалиду упутим неку лепу и утешну реч. Иде ми од руке тај тип ћаскања.

„Очи су вам дивне нијансе зелене“, рекла сам нежно. „Остатак је тиха језа, али очи су вам лепе.“

Слабашно се осмехнула. „Јеси ли гладна?“

Послужила сам се хрסקавом сланином са сребрног послужавника за доручак који је стајао испред војвоткињиног апартамана, тако да уопште нисам била гладна.

„Онда да пређемо на посао“, изјавила је војвоткиња. „Путовала си са грофицом Карбанкл као њена слушкиња?“

„Више као дружбеница него као слушкиња“, рекла сам. „Тај полуслепи фосил ме воли попут унукe. Или барем као сестричину, али не рођену. У ствари...“

„Тишина!“ Војвоткиња ме је фиксирала својим зеленим очима. „Знам да си напуштена. Препуштена сама себи у овом безбожном граду. Јеси ли *заиста* заронила грофичину главу у воћни пунч?“

„Како другачије да јој ублажим упалу мозга?“ – рекла сам љутито.

Војвоткиња је деловала врло задовољно. „Грофица Карбанкл ми је рекла да си остављена у дому за незбринуту децу *Харинџтон* кад си имала пет година – је л' то истина?“

„Чисто сумњам“, рекла сам. „Уверена сам да сам одрасла у породици која је прштала од љубави.“

„Којешта“, промрмљала је старица, иако је деловало да се осмехује. „Пре него што си дошла у Париз радила си за Мидвинтерсе из Лондона?“

„Да“, рекла сам, „са њима сам била скоро годину дана. Дивна породица. Језиво непривлачни, али дивни људи.“

„Дакле, знаш рођаку леди Пруденс – леди Амелију Батерфилд?“

„Видела сам је једном или двапут“, рекла сам, мада ми није било јасно зашто ме то пита.

Војвоткиња од Тринитија је подигла главу са јастука, а подваљак јој се надуо попут балона. „И њену ћерку Матилду?“

„Никад нисам упознала ту девојку“, рекла сам. „Зашто?“

„Отиди до клавира“, наредила је војвоткиња од Тринитија, „и подигни поклопац.“

Урадила сам како ми је заповеђено.

„Знаш ли да свираш?”

„Знам врло добро”, рекла сам. „Госпођица Луси је мрзела да вежба, али њена мајка је инсистирала, па би ми госпођица Луси давала ушећерену јабуку кад год бих отишла у музичку собу и претварала се да сам она. Испоставило се да сам природни таленат.”

„Знаш ли *На крај села жуџа кућа*?” – питала је војвоткиња.

Насмејала сам се. „Сви знају *џу* песму, драга.”

„Сјајно. Одсвирај је.”

„Војвоткињо, ако вам је до музике дозволите да вам одсвирам мало Бетовена. Бићете ганути.” Поносно сам се осмехнула. „Сви увек плачу када ја седнем да свирам клавир.”

„Уради како сам ти рекла”, инсистирала је. „*На крај села жуџа кућа*. Само једном. Од почетка до краја.”

Матори шишмиш је очигледно скренуо. Како нисам нигде журила, а на улицама Париза ме је чекало бескућништво, села сам и одсвирала мелодију. Звучало је попут симфоније. Кад сам стиснула задњу дирку осетила сам како клавир подрхтава под мојим прстима. Испрва нежно, а затим јаче. Као да тло подрхтава. Тада сам чула покретање механизма у средишту инструмента. *Клик, клик, клик*. Без икаквог упозорења, плоча испред клавијатуре почела је да се помера. Да се повлачи. *Клик, клик, клик*. Све је трајало тек неколико тренутака, а онда се то указало. Тајна преграда. Мала шупљина обавијена тамом.

Пре него што сам успела ишта да питам, војвоткиња од Тринитија ми је издала следећу наредбу. „Гурни руку унутра.”

Ја јесам авантуристичког духа. Смела. Храбра попут лава. Али помисао да треба да убацим руку у мрачну рупу, попут зјапећих уста, малкице ме је уплашила. Ипак, нисам плани-

рала да ме то заустави. Пажљиво сам завукла руку у таму. Прстима сам убрзо напипала један предмет. Био је истовремено и мек и чврст.

„Извуди то”, рекла је војвоткиња.

Била је то кутија. Отприлике величине књиге. Обложена црним плишом. Сложена сребрна кључаоница је била са горње стране.

„Донеси ми то”, гласила је следећа наредба.

Ставила сам кутију у војвоткињине набрекле руке. Држала ју је попут реликвије, а зелене очи су јој задивљено блистале. Затим ју је спустила и њена дебела рука је нестала у наборима покривача, да би се затим поново појавила држећи месингани кључ.

Испустила га је на кревет не скидајући поглед са кутије. „Кључ, дете”, прошапутала је. „Употреби га.”

